

2. ระเบียบวินัยภายใน ได้แก่

2.1 ระเบียบทั่วทั้งที่ เช่น การจัดทำทางท่วงท่าให้มีความเหมาะสมทั้งแก่ฐานะและภูมิรู้ของตนเอง ไม่ดูหมิ่นผู้อื่นและไม่ทะนงตน

2.2 ระเบียบกิริยา เช่น การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวให้ปรากฏแก่คนทั่วไป โดยควบคุมและปรับปรุงกิริยาให้งดงาม มีความเป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพ อ่อนโยน มีการประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องตามกาลเทศะ

2.3 ระเบียบวาจา เช่น การพูดสมานไมตรี พูดไพเราะ พูดดีมีประโยชน์ ไม่พูดคำซึ่งเป็นที่ ส่อเสียด คำหยาบ และไม่พูดจาเพื่อเจ้า

2.4 ระเบียบใจ เช่น การรู้จักที่จะควบคุมอารมณ์และจิตใจให้อยู่ในกรอบที่ตั้งงาม

จากการกล่าวถึงประเภทของระเบียบวินัยข้างต้น พอประมวลได้ว่า ระเบียบวินัยนั้นจะสามารถจัดจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน ประกอบด้วย ระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยการประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเหตุผลและเป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ไม่จำเป็นต้องอาศัยอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกอีก เช่น การจัดทำตารางเวลาไว้สำหรับศึกษาเล่าเรียนและการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามตารางดังกล่าว มีความตั้งใจเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอในทุกๆ วิชา มีการเตรียมตัวอ่านบทเรียนมาก่อนที่จะถึงเวลาเรียนและทบทวนบทเรียนทุกครั้งภายหลังจากการเรียน หรือการประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบของบ้านเรือนที่อยู่อาศัย หรือสามารถประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งต้องเกิดขึ้นโดยไม่มีสภาพของการบังคับเพื่อให้จำยอมในการประพฤติหรือการปฏิบัตินั้น จึงจะถือว่าเป็นระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นภายใน

ส่วนระเบียบวินัยประเภทที่สอง คือ ระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นจากการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยภายนอกมีส่วนทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติขึ้น อาจโดยหม่อมคณะ ชุมชน หรือกระทั่งสังคม เช่น การอดทนตั้งใจฟังครูสอนโดยไม่ก่อกวนห้องเรียนเพราะกลัวถูกตำหนิจากครู การเข้าแถวซื้ออาหารอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยเพราะกลัวการลงโทษ การส่งการบ้านตรงตามเวลาเพราะกลัวโดนลดคะแนน เป็นต้น ซึ่งระเบียบวินัยประเภทนี้ ถือได้ว่าเป็นระเบียบวินัยซึ่งไม่สามารถเกิดขึ้นอย่างถาวรได้ หากสภาพของการบังคับหรืออิทธิพลจากปัจจัยภายนอกลดน้อยลง โอกาสที่พฤติกรรมของความไม่มีระเบียบวินัยจะเกิดขึ้นย่อมมีความเป็นไปได้

3. ทฤษฎีพัฒนาการระเบียบวินัยแห่งตน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 58-71 อ้างถึงใน ศศิธร ดีเหมาะ, 2539 : 42-46) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของระเบียบวินัยแห่งตนไว้ 2 ทฤษฎี นั่นคือ ทฤษฎีของเมอเรอร์ (Mowrer) โดยเกี่ยวข้องกับคุณค่าเนิคของการควบคุมตนเอง และทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) โดยเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรม ซึ่งยึดการควบคุมของอีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นหลัก

1. ทฤษฎีของเมอเรอร์ (Mowrer) การเกิดระเบียบวินัยแห่งตนในบุคคลแต่ละคนนั้น นักทฤษฎีจิตวิทยามีความเชื่อว่า มีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา โดยมีจุดเริ่มต้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดาหรือผู้เลี้ยงดู อันจะเป็นทางที่จะนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่งเมอเรอร์ได้อธิบายว่า ทารกและเด็กเรียนรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพที่เหมาะสมเท่านั้น ซึ่งการเรียนรู้ของทารกและเด็กจะเกิดขึ้นโดยอาศัยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น เมื่อหิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้ได้รับการอบนํ้าให้จากมารดาหรือผู้เลี้ยงดู เมื่อได้รับการบำบัดแล้วก็จะรู้สึกสบาย มีความพึงพอใจและมีความสุข ความรู้สึกนี้ของทารกจะรุนแรงมากและติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตใหญ่ ต่อมาในขณะที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกพอใจและมีความสุขขึ้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้ง คือ การปรากฏตัวของมารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ความสุขความพอใจของเด็กที่เกิดจากการได้รับการบำบัดความต้องการต่างๆ ก็จะถูกถ่ายทอดไปสู่มารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การปรากฏตัวของมารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความสุขความพอใจแก่เด็กได้ เมอเรอร์จึงมีความเชื่อว่า ความรักและความพอใจมารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องเกิดด้วยการเรียนรู้ เช่นนี้ โดยที่ความสุขความพอใจที่เป็นผลมาจากการบำบัดต้องเกิดขึ้นก่อน ถ้าไม่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เด็กก็จะไม่มีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจมารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อการเรียนรู้ในขั้นแรกเกิดขึ้นแล้วก็จะป็นรากฐานที่จะเรียนรู้ขั้นที่สองต่อไป

ขั้นที่ 2 มารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ย่อมมาควบคู่กับคำอบรมสั่งสอนหรือพูดหรือกระทำการต่างๆ อยู่เสมอในภายหลัง การเลียนแบบมารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางคำพูด การกระทำ หรือการทำตามที่มารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสั่งสอนก็จะทำให้เด็กเกิดความสุขความพอใจได้เอง โดยบุคคลไม่ต้องหวังผลภายนอก แต่อางสังเกตได้ว่า เด็กจะเลียนแบบมารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตนทั้งในสิ่งที่ดีและไม่ดีได้เท่าๆ กัน ครอบงำที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจ ตัวอย่างในทางที่ไม่ดี เช่น ถ้าเด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่เสมอ เมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็จะรู้สึกมีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจมาก่อน

ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมอเรอร์ เชื่อว่า เป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่มีอายุ 8-10 ปี และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมคนให้ประพฤติปฏิบัติอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การตอบโต้เมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัวในการมีความรัก และในการมีอารมณ์ขัน เป็นต้น

ดังนั้นหากปรากฏว่ามีผู้ซึ่งขาดระเบียบวินัยแห่งตนก็แสดงให้เห็นว่า เพราะเขาไม่ได้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ตามที่กล่าวมา หรือหากผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ตามที่กล่าวมา ก็เรียนรู้ในแบบอย่างของพฤติกรรมที่ไม่ดี ในที่สุดก็จะกลายเป็นบุคคลที่ขาดการยับยั้งชั่งใจในความประพฤติและการกระทำของตน กลายเป็นผู้ที่ทำผิดกฎเกณฑ์ของบ้านเมืองอยู่เสมอซึ่งยากแก่การแก้ไข

2. ทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) เป็นทฤษฎีที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เราอาจพัฒนาไปจนมีลักษณะทางจิตที่แตกต่างกันเป็นหลายประเภท และในบางประเภทเท่านั้นที่มีลักษณะของการมีระเบียบวินัยแห่งตนหรือการควบคุมโดยอีโก้ (Ego) จะเด่นชัดในบุคคลที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างๆ นั้น ความต้องการที่จะกระทำเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรม ซึ่งเพคและแฮวิกเฮิสต์ เห็นความสำคัญและมีความเชื่อว่า การควบคุมของอีโก้ (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego-Control) ร่วมกันก็จะช่วยให้เกิดความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล โดยนักทฤษฎีทั้ง 2 ท่านเห็นว่า พลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้มีส่วนผสมที่ไม่เท่ากัน ซึ่งอาจแบ่งบุคคลตามลักษณะรวมทั้งสองนี้ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก เป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว โดยไม่เรียนรู้ที่จะเห็นแก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้และกระทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้จึงถูกควบคุมด้วยความเห็นแก่ตัวของตนเอง

2.2 พวกเอาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ที่น้อย แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น แต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งบุคคลประเภทนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจกับผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ เป็นคนที่ไม่จริงใจ ขอมที่จะอยู่ใต้การควบคุมของผู้ที่มีอำนาจ ถ้าจะทำให้เขาได้รับผลประโยชน์ที่เขาต้องการ ซึ่งลักษณะอย่างนี้จะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นและในคนบางประเภทจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต

2.3 พวกชอบคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ที่น้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลาง

ค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลักและคล้อยตามผู้อื่น โดยไม่ต้องไตร่ตรอง ซึ่งบุคคลประเภทนี้มักจะอยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational-Conscientious Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มาก เป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้าไปเป็นลักษณะของตนเอง ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสถานของสังคม แต่บุคคลประเภทนี้ยังเป็นผู้ที่ทำตามกฎอย่างเคร่งครัด โดยเห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นที่ไม่สนใจหรือใส่ใจ บุคคลประเภทนี้จะเป็นหลักของชุมชน เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ แต่ขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล จึงยังเป็นคนประเภทที่ไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

2.5 พวกที่เห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational-Altruistic Person) คือบุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้มาก และในขณะที่เดียวกันก็มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากด้วย ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผล โดยยึดการเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถในการควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล มิได้ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มในสังคมหรืออยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล แต่เป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น ก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดจึงต้องมีการพิจารณาอย่างมีเหตุผลเพื่อผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้มีไม่มากในแต่ละสังคม แต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่า เป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสุดของมนุษย์

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของระเบียบวินัยแห่งตนทั้ง 2 ทฤษฎี ที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีของเมอเรอร์ (Mowrer) นั้นเกี่ยวข้องกับจุดกำเนิดของการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นของการนำบังคับความต้องการจนทำให้เด็กมีความพึงพอใจในมารดา หรือผู้ที่เลี้ยงดูเขา ซึ่งจะเป็นรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจให้เกิดขึ้น กับขั้นของการอบรมสั่งสอนหรือพูดหรือการประพฤติดีอื่นๆ ของมารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูจนเด็กเกิดการเลียนแบบมารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูทั้งทางคำพูด การกระทำ หรือการทำตามที่มารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูสั่งสอน ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสุขความพอใจได้เอง โดยบุคคลไม่ต้องหวังผลจากภายนอก ส่วนทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) นั้นจะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรม ซึ่งยึดการควบคุมของอีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นหลัก ซึ่งคนแต่ละคนก็ย่อมมีบุคลิกลักษณะที่มีความเด่นชัดในตนเอง ทั้งพวกปราศจากจริยธรรม พวกเอาแต่ใจ พวกชอบคล้อยตาม พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล และพวกที่เห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ทั้งนั้นย่อมเกิดขึ้นตามลักษณะในภาวะการควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในแต่ละคนนั่นเอง

ดังนั้นการที่จะปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนนั้น จึงควรเป็นสิ่งที่ต้องเริ่มต้นจากครอบครัวเป็นอันดับแรก แล้วค่อยสานต่อที่โรงเรียนหรือสถานการศึกษา หรือ โดยใช้สังคมประติศเข้าช่วยในลำดับต่อมา จึงกล่าวได้ว่า ระเบียบวินัยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความตระหนักและความร่วมมือของทุกฝ่ายได้เกิดขึ้นก่อนแล้ว

4. หลักการสำคัญของระเบียบวินัยที่มีประสิทธิภาพ

ชาร์ล (Charles, 2543 : 193-194) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญของระเบียบวินัยที่มีประสิทธิภาพของ เคอร์วินและเมนเดเลอร์ (Curwin and Mendler's discipline with dignity) ดังนี้

1. การดูแล จัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนเป็นส่วนที่มีความสำคัญส่วนหนึ่งของการสอน ซึ่งครูไม่ต้องการจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา แต่ในฐานะที่ทำงานในวิชาชีพชั้นสูงก็ต้องสามารถที่จะช่วยผู้มาขอรับบริการ โดยหน้าที่ (client) นั่นคือ นักเรียน ดังนั้นครูควรจะมองว่าเมื่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนเกิดขึ้น ก็ให้ถือว่าแก่น โอกาสทางวิชาชีพที่จะสอนหรือปรับปรุงพฤติกรรมนั้นๆ ให้ดีขึ้น ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งครูควรทุ่มเทในการสอนพฤติกรรมที่ดีให้มากกว่าสอนเนื้อหาวิชา

2. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามักจะกลายเป็นความเสียหายในระยะยาว เทคนิคทางด้านระเบียบวินัยที่ครูส่วนมากใช้ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อขยับยังพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้อยู่เพื่อที่จะทำการสอนต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตามเทคนิคเหล่านั้น เช่น การจดชื่อลงกระดาน การดูค่าว่ากล่าว การพูดจาถากถาง หรือแม้กระทั่งการกักตัว มักจะสร้างความเสียหายในระยะยาวได้ เพราะว่าเป็นการทำลายความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองของนักเรียน (self-image) ส่งผลให้นักเรียนลดความอยากที่จะเรียนลงและเพิ่มความต่อต้านให้มากยิ่งขึ้น

3. ใ้ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยการให้เกียรติและศักดิ์ศรี ซึ่งเกียรติศักดิ์ศรีเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิตที่สมบูรณ์ โดยที่ความสำคัญของศักดิ์ศรีนั้นจะมองข้ามไปไม่ได้ การปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยเกียรติและศักดิ์ศรีถือเป็นการเคารพในความเป็นปัจเจกบุคคล คำนี้ถึงความต้องการและเข้าใจในความคิดของเขา ระเบียบวินัยที่มีประสิทธิภาพจึงต้องไม่ทำลายเกียรติและศักดิ์ศรี แต่ต้องสร้างความหวังให้เขา โดยที่ครูต้องตั้งคำถามเพื่อถามตนเองในการดำเนินการกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมว่า “สิ่งที่คุณทำไปนี้กระทบกระเทือนต่อเกียรติและศักดิ์ศรีของคุณอย่างไร ถ้าฉันเป็นนักเรียนแล้วครูทำกับฉันแบบนี้”

4. ระเบียบวินัยที่ดีต้องไม่ขัดขวางแรงงูใจของนักเรียน เทคนิคในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาพฤติกรรมใดๆ จะทำให้นักเรียนพ่ายแพ้ตัวเองถ้าเป็นการบั่นทอนแรงงูใจของนักเรียนในการเรียน นักเรียนที่มีแรงงูใจในการเรียนจะก่อปัญหาทางด้านพฤติกรรมค่อนข้างน้อย แต่นักเรียน

ที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยทั่วไปมักจะขาดแรงจูงใจ ซึ่งต้องการเหตุผลและกำลังใจในการเรียนอย่างแข็ง โดยแนะนำว่า เมื่อครูจะดำเนินการกับนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมก็ให้ตั้งคำถามว่า “วิธีการที่จะใช้นี้ช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจอะไรบ้าง”

5. ความรับผิดชอบสำคัญกว่าการเชื่อฟัง ซึ่งครูจะต้องแยกแยะความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบกับการเชื่อฟังให้ได้ เนื่องเพราะการเชื่อฟังนั้น หมายถึง การทำตามคำสั่ง คำแนะนำ หรือทำตามที่บอก ส่วนความรับผิดชอบนั้น หมายถึง การตัดสินใจในสิ่งที่ดีที่สุด ซึ่งการเชื่อฟังมีความจำเป็นในเรื่องสุขภาพ ความปลอดภัย แต่เมื่อประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งส่วนมากจะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งนักเรียนมักจะต่อต้าน ดังนั้นความรับผิดชอบจะเจริญงอกงามอย่างช้าๆ ได้เมื่อนักเรียนมีโอกาสดูพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบในการตัดสินใจ ครูจึงควรให้โอกาสนักเรียนในลักษณะนี้อย่างนี้เป็นประจำ

จากหลักการสำคัญของระเบียบวินัยที่มีประสิทธิภาพของ เคอร์วินและเมนเดลอร์ (Curwin and Mendler's discipline with dignity) สามารถสรุปได้ว่า การจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนนั้นเป็นส่วนที่มีความสำคัญส่วนหนึ่งของการสอน การแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนจะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ต้องปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยการให้เกียรติและศักดิ์ศรี การมีระเบียบวินัยที่ดีต้องไม่ขัดขวางแรงจูงใจของนักเรียน และต้องสร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนให้ได้

5. ลักษณะของผู้มีระเบียบวินัยในตนเอง

สุโท เจริญสุข (2516 : 288) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะเด่นของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความสามารถนึกคิดดี กระทำออกมาดี ประณีตเรียบร้อย
2. ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวแก่ได้ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง
3. มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมาในการพูดและการกระทำ
4. มีความรักและเมตตาสงสารต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ด้วยกัน
5. มีความรับผิดชอบสูง ไม่ปล่อยปละละเลยในกิจการงานของตนและของส่วนรวม
6. มีความเคารพและเชื่อฟังในเหตุผล ไม่เอา رأคเอาเปรียบผู้อื่น

สุภาพร จันทร์ศิริโยธิน (2526 : 6) และวไลพร จันทร์ศิริ (2530 : 12-13) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง คือ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีลักษณะมุ่งมั่น มีความเป็นผู้นำ มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่ออำนาจภายในตนเอง มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร รู้จักเสียสละและมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และยอมรับการกระทำของตน

โสภา แก่นเพชร (2530 : 10-11) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเองคือ เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้หน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี รู้จักเสียสละ มีความอดทน มีความตั้งใจเพียรพยายาม และยอมรับผลการกระทำของตน

พรรณทิพย์ พันทอง (2534 : 7) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง คือ เป็นผู้ที่มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความตรงต่อเวลา และยอมรับการกระทำของตน

ศศิธร ดีเหมาะ (2539 : 7-8) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง คือ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความตรงต่อเวลา เคารพต่อกฎระเบียบของสังคมทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร และยอมรับผลการกระทำของตน

ส่วนสุพัตรา เทียนอุดม (2536 : 44-46) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 4 พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมย่อย ดังนี้

1. การตั้งใจทำงาน ประกอบด้วย การทำงานที่ได้รับมอบหมายทันทีโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง พยายามทำงานจนเสร็จโดยไม่เล่นไม่คุย อดทนทำงานจนเสร็จโดยไม่เลิกทำกลางคัน ทำงานตามหน้าที่ของตนที่ต้องรับผิดชอบโดยไม่ต้องเตือน จดจำงานที่ตนต้องทำได้อย่างแม่นยำ และติดตามสอบถามถึงงานที่ตนเองได้รับมอบหมายในวันที่ขาดเรียน เตรียมอุปกรณ์ในการทำงานให้พร้อม ตรวจสอบการบ้านหรืองานที่ทำเสร็จ แล้วหาข้อบกพร่อง และเขียนหนังสือหรือจดงาน หรือทำแบบฝึกหัดอย่างเป็นระบบเรียบร้อย
2. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่แย่งที่นั่งหรือสิ่งของของผู้อื่น โดยมีเมื่อต้องการยืมสิ่งของของผู้อื่นจะต้องขออนุญาตก่อน และไม่พูดสอดแทรกขึ้นกลางคันขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่
3. การตรงต่อเวลา ประกอบด้วย การทำกิจวัตรประจำวันส่วนตัวเป็นเวลา มาโรงเรียนและกลับบ้านตรงเวลา เข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธงและหน้าห้องเรียนตรงเวลา และส่งงานหรือการบ้านตรงเวลา
4. การปฏิบัติตนตามระเบียบของสังคม ประกอบด้วย การแต่งตัวดูกระเป๋ายกบังคับของโรงเรียน มาโรงเรียนทุกวัน ทำงานหรือทำกิจกรรมตรงกับวิชาที่ครูกำลังสอน ไม่นำของกินเข้ามารับประทานในห้องเรียน ห้องสมุด ห้องประชุม หรือห้องนอน ทั้งขณะลงในที่เก็บขยะ ไม่ขีดเขียนบนฝาผนังอาคารเรียน ห้องเรียน โต๊ะนักเรียน จัดเก็บสิ่งของหรืออุปกรณ์ให้เป็นที่หลังจากใช้งานเสร็จ รักษาความสะอาดของสมุด หนังสือ โดยไม่ฉีกหรือขีดเขียนเล่น ไม่ว่าจะเล่นเกมใดๆ จะเล่น

ตามกฎีกา ไม่ลองหรือเสพลึงเสพลิดค เช่น ทินเนอร์ บุหรี ไม่ข โมยเงิน สิ่งของของผู้อื่น ไม่เล่นการพนัน เช่น ไพ่ ปั่นแปะ ปฏิบัติตามกฎจรารจ รับประทานอาหารที่มีคุณค่า รักษาร่างกายและเสื้อผ้าให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ และพูดจาสุภาพเรียบร้อย

จากลักษณะของผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเองข้างต้น ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ทัศนะของผู้รู้แต่ละท่าน หากแต่พอที่จะสรุปความสอดคล้อง โดยส่วนใหญ่ของผู้ที่กล่าวถึงแต่ละคนได้ว่า ผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเองจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้ นั่นคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ มีความอดทน ตรงต่อเวลา เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีความเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ รู้หน้าที่และกระทำตามหน้าที่อย่างดี และต้องเป็นผู้ที่ยอมรับในการกระทำของตนเองด้วย

6. สาเหตุที่นักเรียนขาดระเบียบวินัย

การที่นักเรียนขาดระเบียบวินัยหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อาจมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกันหลายประการ ดังที่ สมพร สุทัศน์ย์ (2541, อ้างถึงใน อุทุมพร พรายอินทร์, 2542 : 23-25) ได้ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ในโรงเรียนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยได้ระบุถึงสาเหตุที่นักเรียนขาดระเบียบวินัยหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมว่า มีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนซึ่งเป็นคนที่มีความปัญหา จากตัวครู จากรูปแบบการปกครองในห้องเรียนหรือในโรงเรียน และจากกฎและระเบียบต่างๆ ของห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารหรือครูเ็นผู้กำหนด โดยนักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้

มาลินี จุฑะรพ (2539 : 287-288) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่มาจากตัวนักเรียนซึ่งเป็นคนที่มีความปัญหาว่า อาจมาจากสภาพทางร่างกายของนักเรียนที่ไม่สมบูรณ์ เช่น นักเรียนคนใดที่สุขภาพไม่ดีก็อาจนั่งหลับในห้องเรียนและมีอารมณ์ไม่คงที่ หรืออาจมาจากสภาพส่วนตัว เช่น ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง ชอบเลียนแบบความประพฤติที่ไม่ดีของผู้อื่น หรืออาจมาจากสภาพทางจิตใจ เช่น เป็นนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างหรือทะเลาะกันเป็นประจำ ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ไม่ปกติ จึงชอบที่จะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวอยู่เสมอ

ส่วนสาเหตุที่มาจากตัวครู ซึ่งครูทำหน้าที่สั่งสอน อบรม และชักเกลานิสัยของนักเรียนในสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ครูย่อมมีอำนาจสิทธิขาดในการควบคุมห้องเรียน แต่บางครั้งจะสังเกตได้ว่า ครูคนหนึ่งเข้าสอนนักเรียนจะไม่ชุกชจน แต่ครูอีกคนหนึ่งเข้าสอนนักเรียนจะไม่สนใจฟังและมีพฤติกรรมแปลกๆ ครูส่วนใหญ่คิดว่า นักเรียนมีความประพฤติไม่ดีเนื่องเพราะมีสาเหตุจากนักเรียนและจากที่บ้านของนักเรียนเอง หากแต่ครูไม่เคยคิดว่าสาเหตุอาจมาจากตัวของครูเองก็ได้ เช่น สอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน พูดจาไม่ชัดเจน ทำให้นักเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่สนใจเรียน ชุกชจน

หยอกล้อ หรือเกิดจากความไม่ยุติธรรมของครู เช่น ครูผู้ชายรักนักเรียนผู้หญิง ครูผู้หญิงรักนักเรียนผู้ชาย จึงทำให้นักเรียนมีอาการกระด้างกระเดื่อง คือดิ่งและก้าวร้าว หรือเกิดจากการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมของครู เช่น นุ่งกระโปรงสั้นจนเกินไป ใส่เสื้อบาง จนทำให้นักเรียนไม่สนใจ การเรียน การสอน หากแต่มาสนใจการแต่งกายของครูแทน หรือเกิดจากการที่ครูไม่ให้ความสนใจในการสอน โดยมีการละทิ้งห้องเรียนเพื่อไปจับกลุ่มคุยกัน มาโรงเรียนสาย กลับก่อนเวลา เป็นเหตุให้นักเรียนขาดศรัทธาและไม่เชื่อฟัง

การที่ครูไม่ยอมรับพฤติกรรมบางอย่างของนักเรียนซึ่งคิดค้นมาจากบ้าน เช่น ภาษาที่นักเรียนพูดหรือการกระทำบางอย่างที่นักเรียนเคยกระทำมาที่บ้าน เมื่อนักเรียนมากระทำที่โรงเรียนแล้วครูแสดงอาการไม่ยอมรับ เมื่อเป็นเช่นนั้นนักเรียนจะรู้สึกคับข้องใจ ทำให้กลายเป็นคนที่ก้าวร้าวและก่อกวนห้องเรียนได้

การที่ครูไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญแก่นักเรียนย่อมเกิดปัญหาพฤติกรรมตามมา เนื่องด้วยธรรมชาติของมนุษย์ต้องการให้คนอื่นเห็นคุณค่า หากไม่เป็นไปเช่นนั้นก็จะเกิดการเรียกร้องความสนใจ เช่น ด้วยการพูดคุยเสียงดัง พูดโพล่งออกมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ชุกชนจนเกินเหตุ

นอกจากนี้สาเหตุจากการปกครองห้องเรียนก็มีส่วนทำให้นักเรียนขาดระเบียบวินัยมีความประพฤติไม่เหมาะสม ดังนี้

การปกครองแบบเผด็จการ เนื่องจากครูเป็นคนที่เอาแต่ใจตัวเอง ชอบใช้อำนาจจนเกินเหตุ เช่น การล้อเลียนครู แทนที่ครูจะปฏิบัติไปตามเหตุผล แต่ครูกลับใช้อำนาจโดยการผลักนักเรียนไปกระแทกกับผนังห้องเรียน คำว่า ชูกรรโชกว่าจะไล่ออกจากโรงเรียน โดยครูไม่เคยสืบหาสาเหตุหรือตั้งปัญหาเพื่อถามตัวเองว่า เพราะเหตุใดนักเรียนจึงทำเช่นนั้น การใช้อำนาจจนเกินเหตุจะทำให้เด็กนักเรียนมีความโกรธแค้น เก็บกด ไม่ยอมรับคิดและมักจะแสดงออกด้วยการแค้นเคืองครูในภายหลัง เช่น ทูยกระຈกห้องเรียนในวันหยุด รื้อค้นโต๊ะครู หรือกระทำการอย่างอื่นเพื่อเป็นการแค้นเคือง

การปกครองที่เข้มงวดจนเกินไป เช่น กำหนดให้ทำกิจกรรมต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจ เกิดความไม่มั่นใจ จนเป็นสาเหตุให้นักเรียนมีปฏิกิริยาก้าวร้าวในสถานการณ์ที่เขาทนไม่ได้

การปกครองตามสบาย โดยนักเรียนจะเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ เวลาสอนนักเรียนจะฟังหรือไม่ฟังก็ได้ ไม่มีการดู การว่ากล่าวตักเตือน ไม่มีการดำเนินการหากนักเรียนทำผิดระเบียบวินัย หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยครูจะสอนเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้อำนาจถึงเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การปกครองเช่นนี้จะทำให้นักเรียนขาดความเป็นระเบียบ ชุกชน เข้าหาเพื่อนนักเรียนด้วยกันจนเกิดความวุ่นวายภายในห้องเรียน

ส่วนสาเหตุอีกประการ คือ กฎและระเบียบต่างๆ ของห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารหรือครูเป็นผู้กำหนด โดยนักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ก็อาจนำมาซึ่งการขาดระเบียบวินัยหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ ดังนี้

กฎและระเบียบที่ขัดกับพัฒนาการของเด็ก เช่น ห้ามพูดคุยในห้องเรียน ห้ามลุกจากที่นั่ง ซึ่งเป็นการขัดกับธรรมชาติและพัฒนาการของนักเรียน โดยเฉพาะวัย 6-12 ขวบ และหากว่ากฎนั้นขัดกับกระบวนการเรียนการสอนด้วยแล้วที่มุ่งให้นักเรียนเป็นผู้แสดงบทบาทมากขึ้น ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเองมากขึ้น ก็ยิ่งทำให้นักเรียนขาดระเบียบวินัยหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มากขึ้นด้วย หรือกฎและระเบียบที่เข้มงวดเกินไป โดยไม่ยืดหยุ่น ไม่คำนึงถึงเหตุผล กฎและระเบียบเช่นนี้ มักจะมีส่วนทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดี ซึ่งกฎระเบียบประเภทนี้มักได้รับการฝ่าฝืนจากนักเรียนอยู่เป็นประจำ สุดท้าย คือ กฎและระเบียบที่ไม่คงเส้นคงวา ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัย ไม่มั่นใจและวิตกกังวล เพราะการกระทำอย่างเดียวกันในบางครั้งถูกแต่บางครั้งก็ผิด (สมพร สุทัศน์, 2541, อ้างถึงใน อุทุมพร พรายอินทร์, 2542 : 23-25)

โดยสรุปแล้ว การที่นักเรียนขาดระเบียบวินัยหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น มีสาเหตุด้วยกันหลายประการ คือ สาเหตุที่เกิดจากตัวของนักเรียนเอง สาเหตุที่เกิดจากตัวของครูผู้สอน สาเหตุที่เกิดจากรูปแบบการปกครองในห้องเรียนหรือในโรงเรียน และสาเหตุจากกฎและระเบียบต่างๆ ของห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารหรือครูเป็นผู้กำหนด โดยนักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ ไม่ได้ครอบคลุมพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ไม่มีความเป็นไปได้ในการใช้งาน ไม่มีความเป็นธรรม และที่สำคัญ คือ ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง เนื่องจากไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยด้านจิตวิทยาการศึกษา อายุและวุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นที่สามารถอธิบายแก่นักเรียนได้ ถึงความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสภาพบรรยากาศต่างๆ

7. การส่งเสริมปลูกฝังความมีระเบียบวินัย

ชำนาญ จุฬินันท์ (2524 : 57, อ้างถึงใน หัตถยา สารสิทธิ์, 2541 : 32) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมหรือปลูกฝังความมีระเบียบวินัยไว้ ดังนี้ คือ สอนให้มีความละเอียดต่อการกระทำซ้ำ และเกรงกลัวต่อความซ้ำ ให้มีความอดทนและความสงบเสงี่ยม ยึดมั่นในข้อห้าม 5 ประการ และข้อที่ควรประพฤติ 5 ประการ (เบญจศีล-เบญจธรรม) มีคุณสมบัติของคนดีหรือของผู้ดี มีคุณธรรมประจำใจอันประเสริฐ (อริยทรัพย์ 7) มีจรรยาบรรณของวิชาชีพต่างๆ และมีการรักษาความสะอาด

ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม (2544 : 283-286) ได้เสนอรูปแบบในการส่งเสริมหรือปลูกฝังความมีระเบียบวินัยไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการฝึก (Training Model) เป็นรูปแบบที่ต้องการให้พฤติกรรมของนักเรียนมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำหนดได้โดยอัตโนมัติ แต่พฤติกรรมเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ก็โดยอาศัยการฝึกเป็นหลัก เช่น การยกมือเพื่อตอบคำถาม การเข้าแถวเพื่อเดินเข้าหรือออกจากห้องเรียน หรือการขออนุญาตเพื่อลุกจากที่นั่ง เป็นต้น
 2. รูปแบบการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Model) เป็นวิธีการที่นำเอาหลักการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขมาพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ประเด็นสำคัญอยู่ที่การให้แรงเสริมทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาแต่จะเพิกเฉยหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
 3. รูปแบบพลวัตจิต (Psychodynamic Model) เป็นรูปแบบที่มีฐานอยู่บนความคิดว่าการทำความเข้าใจนักเรียนเป็นการแก้ปัญหากระหายวินัย ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับสภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียน ซึ่งการที่จะเข้าใจได้นั้นต้องอาศัยการศึกษาเพื่อหาสาเหตุทางอารมณ์ที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ
 4. รูปแบบพลวัตกลุ่ม (Group Dynamic Model) เป็นรูปแบบที่มีจุดเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและระหว่างสมาชิกภายในห้องเรียน ซึ่งการที่จะใช้รูปแบบพลวัตกลุ่มให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการกับระเบียบวินัยของนักเรียนได้นั้น จำเป็นที่ครูต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความตื่นตัวต่อสถานการณ์ที่จะทำให้ทราบอยู่ตลอดเวลาว่ามีอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียนและสามารถสื่อสารกับนักเรียนได้ในทันทีที่ต้องการ ส่วนประการที่ 2 คือ ครูสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในห้องเรียน ได้พร้อมๆ กัน และมีความคล่องแคล่วในการใช้เวลา เพื่อให้การควบคุมห้องเรียนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 5. รูปแบบความเจริญทางสังคมและส่วนตัว โดยรูปแบบชนิดนี้จะเน้นการปลูกฝังระเบียบวินัยแห่งตน ซึ่งถือเป็นลักษณะสำคัญของผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิต ซึ่งความสามารถในการบรรลุถึงความมีระเบียบวินัยแห่งตนนี้ มาจากประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างทารกกับมารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดู อันเป็นทางที่จะนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถในการควบคุมตนเองได้เมื่อโตขึ้น โดยจะปรากฏในเด็กปกติที่มีอายุ 8-10 ปี และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่
- ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ (2547 : ออนไลน์) ได้เสนอแนะมาตรการและกิจกรรมต่างๆ ให้สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ เร่งรัดดำเนินการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม ค่านิยมที่มีความสำคัญยิ่งต่อเยาวชนและชาติบ้านเมืองอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความมีระเบียบวินัย การประหยัดและออม และความรักชาติที่ถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความมีระเบียบวินัย ก็เป็นหนึ่งในสามประการที่จะต้องเร่งส่งเสริม ปลูกฝังและเสริมสร้าง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงเหตุผลที่มา และคุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบที่มีต่อบุคคล และส่วนรวม เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และเพื่อฝึกให้

เขวชนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ จนเกิดเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎและระเบียบนั้น โดยได้เสนอแนะแนวทางใน 3 ประการ ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการศึกษาให้นักเรียนรู้ เข้าใจและตระหนักในเหตุผลที่มา คุณค่าคุณประโยชน์ของกฎระเบียบ ที่มีต่อบุคคล สังคมส่วนรวม และคุณค่าคุณประโยชน์ของการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ

2. ฝึกให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ จากหน่วยงานที่ง่ายหรือทั่วไปสู่ที่ยากละเอียดอ่อนมากขึ้น จนเกิดความเคยชินเป็นอุปนิสัยหรือคุณลักษณะประจำที่จะควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ด้วยตนเอง เป็นต้นว่า ในเรื่อง การแต่งกาย ระเบียบแถว การแสดงเคารพครูอาจารย์ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามคำสอน คำสั่งครูอาจารย์ เช่น ในเรื่อง การทำการบ้าน การส่งผลงานในบทเรียน ฯลฯ การปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดตารางการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมประจำวัน การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การทิ้งขยะเป็นที่และการช่วยกันเก็บขยะในบริเวณโรงเรียนการปฏิบัติตามกฎจราจร การรักษามรรยาทในห้องสมุดและห้องประชุม ฯลฯ

3. จัดให้มีกิจกรรมชมเชย ยกย่อง สรรเสริญนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มที่เกี่วกับผู้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ได้เป็นอย่างดี

การฝึกนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบจนเกิดเป็นอุปนิสัย ซึ่งสามารถควบคุมความประพฤติของตนเองได้ด้วยตนเอง จะต้องอาศัยการฝึกอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนาน โดยอาศัยรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการต่างๆ เข้ามาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับปัจจัยที่แวดล้อมหรือเกี่ยวข้องอยู่อย่างสมดุล ดังนั้น ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์ทุกคน จะต้องร่วมมือกันฝึกฝนนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ด้วยความรัก และความปรารถนาดีตลอดเวลา ผลที่ดีจึงจะเกิดขึ้นได้

8. ระเบียบวินัยในห้องเรียน

ตามที่ได้สรุปไปแล้วถึงความหมายของระเบียบวินัย ซึ่งหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกันตามที่มุ่งหวัง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการดำเนินชีวิต แต่ในส่วนของระเบียบวินัยในห้องเรียนนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ระเบียบวินัยในห้องเรียน หมายถึง ระเบียบแบบแผนหรือข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนในห้องเรียนมีพฤติกรรมเป็นไปตามความต้องการ โดยไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างเรียบร้อย (ศราวุธ วงศ์ทอง, 2536 : 19)

ระเบียบวินัยในห้องเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งสามารถเอื้อประโยชน์ให้ครูดำเนินบทเรียน โดยปราศจากสิ่งรบกวนอันเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของนักเรียน (Dunhill, 1964 : 1)

จากความหมาย ดังที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น อาจพอสรุปได้ว่า ระเบียบวินัยในห้องเรียนนั้น หมายถึง สิ่งที่ได้กำหนดขึ้นภายในห้องเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข เอื้อประโยชน์ให้ครูสามารถดำเนินบทเรียนได้โดยปราศจากสิ่งรบกวน อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

9. ความสำคัญของการสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537 : 239-240) กล่าวว่า การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน มีความสำคัญที่ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ต่อครูผู้สอน และต่อโรงเรียน ดังนี้

1. ผลดีต่อตัวนักเรียน

1.1 ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี มีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎเกณฑ์กติกา ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ส่งผลทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยในตนเองต่อไปในอนาคต

1.2 ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงานต่างๆ ผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง ย่อมบังคับให้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้ ทำให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

1.3 ทำให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ ผู้ที่มีวินัยในตนเองย่อมเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครู เพื่อนๆ ถ้านักเรียนส่วนใหญ่มีวินัยในตนเอง ทุกคนจะยอมรับซึ่งกันและกัน การปกครองห้องเรียนก็ไม่มีปัญหา

2. ผลดีต่อผู้สอน

2.1 ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี ถ้านักเรียนมีระเบียบวินัยดี ครูจะไม่เสียเวลาตักเตือนนักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัย การเรียนการสอนก็จะดำเนินไปอย่างราบรื่น ทำให้ครูสอนได้บรรลุผลตามแผนที่วางไว้

2.2 เป็นการประหยัดเวลาการทำงานของครู ซึ่งในสภาพความเป็นจริงครูมีหน้าที่มากกว่าสอน ครูมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติหลายด้าน เช่น ด้านวิชาการ ด้านการปกครอง ด้านธุรการ ด้านการแนะแนว ถ้านักเรียนไม่มีปัญหาเรื่องระเบียบวินัย ครูก็จะไม่เสียเวลากับเรื่องนี้ ทำให้ครูมีเวลาไปปฏิบัติงานด้านอื่นได้มากเพิ่มขึ้น

3. ผลดีต่อโรงเรียน

3.1 เป็นการลดภาระงานของฝ่ายปกครองลง ทำให้ครูที่มีหน้าที่ดูแลด้านระเบียบวินัยของนักเรียน ไม่หนักใจในการทำงาน เพราะนักเรียนมีระเบียบวินัย จึงไม่ประพฤติผิดระเบียบของโรงเรียน ทำให้ฝ่ายปกครองมีเวลาว่างในการพัฒนานักเรียนในด้านอื่นมากขึ้น

3.2 ทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน สังคม โรงเรียนใดที่นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย มีความประพฤติดี ผู้ปกครองจะนิยมนำลูกหลานเข้าเรียน เป็นที่ปรากฏชัดว่า นักเรียนที่มีความประพฤติดี มีวินัยในตนเอง จะตั้งใจเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีวินัย

จะเห็นได้ว่า การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน เป็นพื้นฐานของการปลูกฝังและสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน และเมื่อนักเรียนมีระเบียบวินัย จะก่อให้เกิดผลดีต่อตัวนักเรียนเอง คือ ประสบผลสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงานทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผลดีต่อครู คือ เป็นการประหยัดเวลาทั้งในด้านของการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติภาระกิจอื่นของครู โดยไม่ต้องเสียเวลาอยู่กับการดักเตือนนักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัย ผลดีต่อโรงเรียน คือ โรงเรียนจะเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และเป็นการลดภาระงานของฝ่ายปกครอง ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรที่จะฝึกและสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน

10. การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการสร้างและปลูกฝังระเบียบวินัยให้กับนักเรียน ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎกติกาเท่านั้น แต่ครูจะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎนั้นๆ ด้วย ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ การทำงานในที่ใดหากขาดซึ่งระเบียบวินัยย่อมจะทำให้ผลงานที่ออกมานั้น ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร (โสภณรัตน์เวทย์, 2528 : 11 อ้างถึงใน สุพิน บุญชูวงศ์, 2534 : 167)

การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน ครูควรจัดในลักษณะดังนี้ (สุพิน บุญชูวงศ์, 2534 : 168 – 169)

1. ส่งเสริมทางด้านระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน หากครูได้ให้ความสำคัญและมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยอย่างจริงจัง โดยเริ่มแต่ในห้องเรียน ข้อปฏิบัติตนของนักเรียนภายในห้อง การรักษากฎเกณฑ์ตลอดจนการมีวินัยในตนเองในเรื่องความรับผิดชอบ

2. นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ ครูควรให้นักเรียนเข้าใจถึงเหตุผลที่ต้องมีกฎเกณฑ์ขึ้นใช้ และต้องมีวิธีแนะนำให้เด็กยอมรับและยินยอมตามข้อตกลงในกฎเกณฑ์ด้วยความเข้าใจและเต็มใจที่จะนำไปปฏิบัติตาม

3. ถ้ามีความเชื่อว่ากฎระเบียบเป็นสิ่งสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนเราแล้ว กฎระเบียบต่างๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วยเหมือนกัน เพราะเด็กจะได้เข้าใจว่าครุมุ่งหวังอะไรในเรื่องระเบียบวินัยที่เด็กควรประพฤติปฏิบัติ

4. ในการปกครองห้องเรียนเพื่อที่จะให้นักเรียนปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบวินัยที่ตนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอน หรือโรงเรียนจะต้องออกระเบียบข้อบังคับ หรือข้อปฏิบัติมาใช้กับนักเรียนนั้น ควรให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าจะไม่ได้ถูกบังคับ ควรให้นักเรียนได้เข้าใจเหตุผล และเห็นดีเห็นงามจากการปฏิบัติตน

5. ในการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้กับเด็กนั้นจะต้องคำนึงถึงวัยแต่ละวัยด้วย ซึ่งจะมีผลต่อการปลูกฝังเป็นอย่างมาก

6. ครูควรได้ถือโอกาสปลูกฝังค่านิยมให้กับนักเรียนในขณะที่ดำเนินการสอน โดยแทรกลงไปในทุกเรียน เช่น ค่านิยมเรื่องความมีวินัย ควรปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีระเบียบ รู้จักบังคับและหักห้ามใจตนเอง โดยการสร้างสถานการณ์ที่จะปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ตนสอน

จากการสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียนในลักษณะดังกล่าว เห็นได้ว่า การสร้างระเบียบวินัยเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งครูจะต้องสอนให้นักเรียนรู้จักควบคุมตัวเองให้อยู่ในระเบียบวินัย การสร้างระเบียบวินัยควรเริ่มสร้างตั้งแต่ในห้องเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมสร้างอย่างมีเหตุผลโดยใช้หลักประชาธิปไตย

11. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน

โดยเมื่อมีการกล่าวถึง ระเบียบวินัยในห้องเรียน ก็จำเป็นต้องมีการกล่าวถึงพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนควบคู่ไปด้วย เพราะวินัยในห้องเรียนจะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด ย่อมต้องอาศัยการกำหนดขอบเขตพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนเป็นปัจจัยในการกำหนดเพียงนั้น ซึ่งสราวุธ วงศ์ทอง (2536 : 5) ได้กล่าวถึง ขอบเขตของพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน โดยสามารถที่จะจำแนกออกเป็น 2 พฤติกรรมหลัก ดังนี้

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่ การไม่แหย่เพื่อน ไม่ส่งเสียงดัง ไม่นำสิ่งของมาเล่น ไม่ลุกเดินจากที่ ไม่เล่นกับเพื่อน ไม่พูดสอดแทรกครู

2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนขณะที่ครูให้งานทำ ได้แก่ การทำงานที่ครุมอบหมาย ไม่ดูเล่นจากที่ ไม่เล่นกับเพื่อน และไม่คุยกัน

ส่วนเอฟเวอร์ทสัน (Evertson, 2540 : 19-29) ได้กล่าวเอาไว้ถึงกระบวนการของห้องเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งกระบวนการของห้องเรียนดังกล่าวนี้ หมายถึง แนวทางที่จะทำให้แต่ละงานกิจกรรม สิ่งที่ต้องทำหรือที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำภายในห้องเรียน สามารถดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถป้องกันพฤติกรรมหรือจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในห้องเรียนด้วยความราบรื่น

ดังนั้น จึงสามารถนำกระบวนการของห้องเรียนในบางกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน มากำหนดเป็นขอบเขตของพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนได้ เนื่องจากกระบวนการของห้องเรียนดังกล่าว บางกระบวนการมีความครอบคลุมในแต่ละงาน กิจกรรม สิ่งที่ต้องทำหรือที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำภายในห้องเรียนอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์อยู่แล้ว ดังนี้

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ในการเริ่มต้นแต่ละวัน
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนก่อนเริ่มต้นบทเรียน
3. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ในการแจกอุปกรณ์หรือเอกสารการเรียน
4. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะครูกำลังสอน
5. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะนั่งทำงานรายบุคคล
6. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะอยู่ในกลุ่มย่อย
7. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะอยู่นอกกลุ่มย่อย
8. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในขณะที่ครูถามคำถามขณะครูกำลังสอน
9. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะการทำงานของนักเรียนเสร็จสมบูรณ์

จากขอบเขตของพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอที่จะประมวลโดยองค์รวมเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและครอบคลุมในแต่ละประเด็นที่เป็นพฤติกรรมหลัก โดยอิงอยู่บนพื้นฐานทางธรรมชาติในบทบาทของทั้งครูและนักเรียนที่สามารถเกิดขึ้นได้ในห้องเรียน พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน จึงมีขอบเขตของพฤติกรรมใน 3 ลักษณะ ดังนี้

พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ในการเริ่มต้นแต่ละวัน
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ในการแจกอุปกรณ์หรือเอกสารการเรียน
3. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนก่อนเริ่มต้นบทเรียน

พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะครูกำลังสอน
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนเมื่อครูถูกรบกวนขณะที่ครูกำลังสอน

พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการทำงาน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะนั่งทำงานรายบุคคล
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะอยู่ในกลุ่มย่อย
3. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะอยู่นอกกลุ่มย่อย
4. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนเมื่อการทำงานของนักเรียนเสร็จสมบูรณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบรรยากาศในห้องเรียนกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน

การจัดบรรยากาศในห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการห้องเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญ โดยเฉพาะกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน ถ้าครูใช้วิธีการหรือหลักการในการจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ก็จะส่งผลให้ครูสามารถที่จะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปลูกฝังพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ดังที่ อภรณ์ ใจเที่ยง (2537 : 224) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนจะเป็นการส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

ถ้ากล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ดังงานวิจัยของมารี (Mari, 2000 : Online) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนใน โรงเรียนอนุบาล ซึ่งในการวิจัยศึกษาค้นคว้าที่จะศึกษาถึงคุณภาพและปริมาณของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนใน โรงเรียนอนุบาล 3 โรงเรียน ซึ่งครูมีปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนเพศหญิงกับนักเรียนเพศชาย โดยมีเป้าหมายของการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจว่าครูได้มีการบูรณาการอย่างไร เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ความเสมอภาคของนักเรียนทั้ง 2 เพศ ตลอดจนการใช้หลักสูตร การจัดการห้องเรียน ระเบียบวินัย และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตพร้อมจดบันทึก บันทึกวีดิทัศน์ และการออกไปสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาโดยเฉลี่ยแล้ว 35 ชั่วโมง ในห้องเรียนเป็นเวลา 7 เดือน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเพื่อให้การมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ขณะเดียวกันครูส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะจัดกระทำที่แตกต่างกัน ในเรื่องของระเบียบวินัยระหว่างนักเรียนเพศหญิงกับนักเรียนเพศชาย

ข้อมูลที่ได้นี้ เมื่อครูได้มีการวางแผนการใช้หลักสูตรที่ดี และการจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้บรรยากาศในห้องเรียน ที่มีทั้งนักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชายเกิดความเท่าเทียมกัน แล้วเมื่อบรรยากาศในห้องเรียนที่มีครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทั้ง 2 เพศอย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาคกันทั่วหน้า ก็จะเป็นการสร้างควมไว้วางใจให้กับนักเรียนที่มีต่อครู และนำไปสู่ความร่วมมือที่ดี ซึ่งจะสามารถป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย ดังคำกล่าวของ ชาร์ล (Charles, 2543 : 232) ที่ว่า “กลวิธีที่มีค่าที่สุดในเรื่องของระเบียบวินัยในห้องเรียน คือการกระทำทุกอย่างเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้น” และการจัดบรรยากาศในห้องเรียน โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่มีความยุติธรรม เท่าเทียม และมีความเสมอภาค ก็เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นได้ นั้นย่อมแสดงว่าการจัดบรรยากาศในห้องเรียน โดยวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนอย่างเท่าเทียม เสมอภาค สามารถสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้